

TÁJÉKOZTATÓ AZ IVÓVÍZ ARZÉN SZENNYEZETTSÉGÉRŐL AZ ÖNKORMÁNYZATOK RÉSZÉRE

Mi az arzén?

Az arzén a fél-fémek közé tartozó, acélszürke, fémes fényű kristályos, íztelen és szagtalan, mérgező anyag, amely elsősorban a földkéreg kőzeteiben és a talajban fordul elő.

Hogy kerülhet arzén az ivóvízbe?

Az arzén az esetek túlnyomó többségében geológiai eredetű; a talaj mélyebb víztartó rétegeiben fordul elő és onnan kerül az ivóvízbe. Természetesen emberi tevékenység következtében is szennyeződhet a környezet arzénnel (bányászat-meddőhányók; fémolvasztás; szén, olaj, hulladékok égetése).

Mióta tudják a hatóságok, hogy arzén van az ivóvizeinkben?

Az 1980-as évek elejétől.

Mik az arzén egészségi hatásai?

Az ivóvízben előforduló koncentrációk hosszan, évtizedeken át tartó bevitel esetén csak sok év után okoznak észrevehető tüneteket. Ezek elsősorban bőrtünetek, fokozott elszarusodás, a bőr pigmentációjának növekedése vagy éppen csökkenése. Nehézséget jelent, hogy előfordulásuk nemcsak arzénhez köthető, és a növekvő életkorral egyébként is előfordulhatnak hasonló tünetek. Nagyobb koncentrációban hazai vizsgálatok szerint is rákkeltő hatása lehet; elsősorban a bőr, tüdő- és húgyúti daganat kockázatát növeli meg, valamint a spontán abortusz kockázatához járul hozzá.

Van-e határérték az ivóvíz arzén tartalmára?

A WHO Vízminőségi Irányelvei és ezzel összhangban az EU vonatkozó Irányelve szerint is 10 µg/liter az arzén határértéke az ivóvízben. 2012. december 25-ig Magyarországon az Európai Bizottság hozzájárulásával átmeneti határérték van érvényben (20 µg/liter, korábban 2009. decemberéig 50 µg/liter volt) annak biztosítására, hogy Magyarországon megfelelő idő álljon rendelkezésre az ivóvíz arzén szennyezettségének kiküszöbölésére. Ezt követően az Európai Unióban érvényes határérték lép életbe.

Indokolt-e a WHO által ajánlott és az EU által bevezetett határérték Magyarországon?

A lakosság egészségének védelme teszi szükségessé a megfelelő biztonságot adó WHO ajánlások és az EU határérték betartását, betartatását. Ennek szükségességét a hazai epidemiológiai vizsgálatok is alátámasztják.

Honnan ismerhető meg, hogy a településen mennyi arzén van az ivóvízben?

Az ivóvíz arzén tartalmát a szolgáltató a vonatkozó

jogszabály szerinti gyakorisággal köteles meghatározni, és kérésre a fogyasztóval közölni. Az ivóvíz minőségének felügyeletére kijelölt hatóság a megyei/fővárosi kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve és kistérségi intézetei. Az ivóvíz arzéntartalmával kapcsolatos legfrissebb értékeléseket és összefoglaló adatokat az ÁNTSZ Országos Környezetegészségügyi Intézete és az Országos Tisztifőorvosi Hivatal honlapján rendszeresen közzéteszi.

Ha a jelenlegi határérték betartása tényleg olyan fontos a lakosság egészsége szempontjából, akkor miért vártak eddig a bevezetésével?

Közismert, hogy az arzénnek mérgező és egészségkárosító hatása van. Az arzénre vonatkozó szakmai-tudományos ismeretek bővültek, új bizonyítékok jelentek meg. Az ivóvízben az arzén koncentráció megengedhetőségének mértéke (a határérték) változott. A korábban elfogadhatónak tartott 50 µg/L határérték helyett jelenleg a 10 µg/L koncentrációt tartják biztonságosabbnak és ismereteink tovább fognak bővülni.

Indokolt-e Magyarországon egy olyan szigorú határérték bevezetése, aminek a betartása jelentős gazdasági terhet jelent?

Egyrészt az egészség magas szintű védelme ráfordításokkal érhető el, másrészt Magyarország Alaptörvénye szerint az egészséghez való jog, így az egészséges ivóvízhez jutás joga is minden állampolgárt megillet, és ennek a megvalósítására az 1990. évi LXV. törvény (a települési önkormányzatokról) 8.§ (4) értelmében a települési önkormányzatok kötelezettek.

Honnan biztosíthatók a források a feladatra?

Az önkormányzatoknak az állami szervek által szervezett pályázatok keretében és az azokon belül felajánlott támogatás felhasználásával javíthatják a településükön szolgáltatott ivóvíz minőségét.

Melyek az önkormányzat kötelességei?

Egyrészt az arzéntartalmú ivóvíz minőségének mielőbbi javítása vagy kiváltása más, megfelelő minőségű ivóvízzel, másrészt az ivóvíz minőség eredményes megjavításáig az érintett lakosság – különösen a kiemelten érzékeny várandós anyák és gyermekek – átmeneti ivóvízzel történő ellátása, azaz a biológiai vízigény és a táplálékkészítés vízszükségletének megfelelő minőségű és mennyiségű ivóvízzel történő ellátása érdekében. Az utóbbi végrehajtója a 201/2001. (X.25). Kormányrendelet 6. § szerint az ivóvíz szolgáltató, azonban a kötelezettség finanszírozása az önkormányzatot terheli.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat honlapja: <http://www.antsz.hu>
Országos Környezetegészségügyi Intézet honlapja: <http://oki.antsz.hu>